SGKJ-Nieuwsbrief 24

08-04-2019

Stichting Geschiedenis Kinder- en Jeugdliteratuur

SGKJ-Studiedag

Op vrijdag 12 april is de Voorjaarsstudiedag in Leeuwarden. Het thema van deze dag is ‘van vertellen naar lezen'. Er is aandacht voor het project van SGKJ in het kader van Leeuwarden Culturele Hoofdstad van Europa, de Hiëronymus van Alphen prijs wordt uitgereikt en Jant van der Weg zal afscheid nemen als voorzitter en haar opvolger voorstellen.

SGKJ-excursie

Op vrijdagmiddag 8 maart togen de SGKJ-Vrienden naar het Maritiem Museum Rotterdam. Een leuk verslag van de excursie met foto’s vindt u op de SGKJ-website.

Blogs

- Jant van der Weg over ‘Het Leeuwarden-Fryslân 2018 vertelproject’ (SGKJ-blog)
- Jeannette Kok over ‘De wereld van het Sovjet-kinderboek’ (SGKJ-blog)
- Anna Rademakers over kinderkookboeken (KB-blog)
- Stephan Kleijn over tijdschrift Kris Kras (KB-blog)
- Frits Dijcks over zijn held Quentin Blake (Jegens & Tevens)

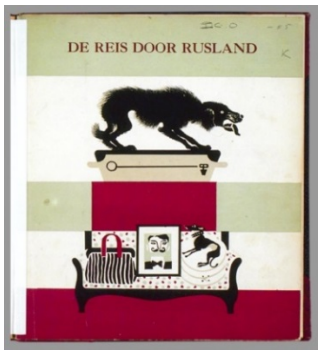

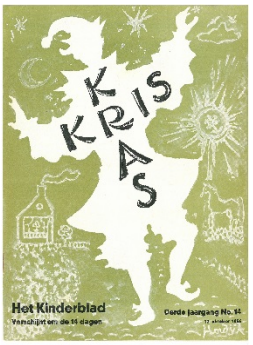

Van harte!

SGKJ-Vriend Nelly Witte van antiquariaat Alfa Haganum is verkozen tot **Antiquaar van het Jaar.** In *Boekenpost* maart/april 2019 staat een artikel over haar werk als antiquaar waarmee ze in 1971 begon. Een van haar specialiteiten is het oude kinderboek en we zien Nelly dan ook vaak op studiedagen en bij excursies. We feliciteren haar van harte met deze mooie onderscheiding!

Diverse nieuwtjes

Deze maand ontving het Meertens Instituut ruim zevenhonderd boeken met het verhaal van Roodkapje. De collectie is afkomstig van de 73-jarige privéverzamelaar Ineke Reitsma, die veertig jaar lang alles van Roodkapje verzamelde: van grammofoonplaten tot poppen. 'Maar nu is het mooi geweest'. Ineke Reitsma is niet helemaal gestopt, op Pinterest heeft ze duizenden plaatjes verzameld. Op de KB-site staat een overzicht van afbeeldingen uit Roodkapje-boeken.

Roodkapje / [met teek. van Arpad Schmidhammer]. - Amsterdam : Van Holkema & Warendorf, [1905].
Roodkapje / door Anna van Gogh-Kaulbach. - Amsterdam : Allert de Lange, [1910].

Het Nederlands Stripmuseum in Groningen is gesloten. Sinds 2004 werd daar de geschiedenis van het beeldverhaal verteld, met bijzondere nadruk op Nederlandse strips.
Het museum hield meer dan tachtig exposities, onder meer over werk van Marten Toonder en over 60 jaar Donald Duck. Eind dit jaar komt het museum terug als Storyworld. Men richt zich meer op 'vertellen met beeld' en er zal ook aandacht zijn voor buitenlandse strips, animatie en games. Storyworld wordt gevestigd in het cultuurhuis Groninger Forum, aan de oostkant van de Grote Markt. In dat beeldbepalende gebouw van tien verdiepingen komen ook een bibliotheek, meerdere filmzalen en een openluchtbioscoop op het dak.

De Karl May Vereniging bestaat inmiddels 12½ jaar. Er zal onder meer een volledig nieuwe bijgewerkte druk van *De Nederlandstalige Karl May uitgaven (1881-2019)* verschijnen, (naar keuze in kleur of in zwart-wit) 88 blz. In het najaar verschijnt bovendien een volledig herziende druk van de Karl May bibliografie op A4-formaat, getiteld *Karl May in de lage landen, 1881-2019*, 215 blz.

StOK gaat meewerken aan ‘Het Verhaal van Gelderland’, een initiatief van Erfgoed Gelderland. Dit moet leiden tot een overzicht van de geschiedenis van de provincie met behulp van museumobjecten, historische tijdschriften en oude kinder- en jeugdboeken. Erfgoed Gelderland ondersteunt StOK met raad en daad, zoals veilig en duurzaam bewaren van de collectie oude kinder- en jeugdboeken, versterking van erfgoed-vrijwilligerswerk, totstandkoming van educatieve producten en een groter publieksbereik.

In STOKpaardje, het digitale tijdschrift van Stichting ’t Oude Kinderboek (jrg. 15, no. 1, 2019) staat een leuk stuk over baby’s in oude kinderboeken. Een mooi voorbeeld van kinderboeken als tijdsdocumenten, waaruit duidelijk wordt hoe weinig kinderen wisten van de manier waarop baby’s geboren en gemaakt worden.

Illustrator Sylvia Weve (1954) ontving de Max Velthuijs-prijs, een driejaarlijkse oeuvreprijs voor illustratoren van Nederlandse kinderboeken. Op 19 september mag Weve haar prijs in ontvangst nemen in het Kinderboekenmuseum te Den Haag.

Tijdschriftartikelen in CBK

Stephan Kleijn (stagiair van Karin Vingerhoets) heeft de afgelopen weken hard gewerkt aan het maken van beschrijvingen van voorwoorden en artikelen die zijn verschenen in het jeugdliteraire tijdschrift *Literatuur zonder Leeftijd*. Elke beschrijving bevat titel, auteur en bronverwijzing maar ook een korte samenvatting, waardoor de inhoud van de artikelen gemakkelijker vindbaar is geworden. Er zijn nu in totaal 1068 artikelen en bijdragen uit LzL ontsloten. U komt ze vanzelf tegen als u zoekt naar bepaalde informatie in het CBK, maar u kunt ze ook bekijken door specifiek te zoeken naar 'Literatuur zonder leeftijd' en dan voor materiaalcode 'artikelen' te kiezen.
Bijna alle jaargangen van *Literatuur zonder leeftijd* zijn digitaal toegankelijk via de website van DBNL en jaargangen 2016 en 2017 zullen binnenkort worden toegevoegd.

Internet-tips

- Voor de liefhebbers van Russische avant garde kinderboeken staat een artikel van Sarah Laskow op de site van Atlas Obscura: *The Soviet Children's Books That Broke the Rules of Propaganda, how folk tales and traditional life snuck into avant-garde kids' books in the 1930s*.
- Bijzonderheden over de inhoud en toegankelijkheid van diverse openbaar toegankelijke collecties kinderboeken en centsprenten waren eerder als pdf te vinden op de website van de KB. Om de informatie beter toegankelijk te maken is er besloten om de info op afzonderlijke pagina's weer te geven op de SGKJ-site. Er zijn al ruim twintig collectieprofielen te vinden!
- De website van het KinderBoekHuis (Stichting Kinderboek Cultuurbezit) in Winsum Groningen is vernieuwd. Het tijdschrift *Berichten van Moeder de Gans* is online te lezen.
- Via http://www.irscl.com/journals.html kun je zien welke tijdschriften rondom jeugdliteratuur verschijnen of verschenen, je kunt sorteren op verschillende talen. Interessant!

Tentoonstellingen

PLAATJES & PRAATJES is een tentoonstelling gemaakt in opdracht van het Grafisch Atelier Den Bosch, die t/m 28 april te zien in de grote zaal van de Willem Twee kunstruimte. Elf jonge beeldende kunstenaars reageren op eeuwenoude **centsprenten**. De als 'risoprints' gemaakte kunstwerken nemen de bezoeker mee in de wereld van beelden en verhalen. Naast de risoprints en afdrukken van de originele prenten is een gedeelte van de ruimte ingericht met enkele reeds bestaande werken van de kunstenaars. Foto's van de opening vindt u hier.

Tot 25 augustus 2019 toont Gemeentemuseum het Hannemahuis in Harlingen een bescheiden keuze uit zijn mooiste **centsprenten**. Deze collectie behoort tot de oudste kern van de museumcollectie. Ze werden in 1965 aangetroffen in de inventaris, toen de weduwe van Leendert Jacobus Hannema het pand verliet.

Op 2 juni opent het Verzetsmuseum in Amsterdam een tentoonstelling over **El Pintor** voor kinderen van 6-12 jaar. Een boek door Linda Horn over de achtergrond van El Pintor is in voorbereiding.

Bij het Centraal Museum in Utrecht is tot 17 jun 2019 de tentoonstelling Peter Vos, Het Scheppingsverhaal en andere Utrechtse tekeningen te zien. Aanleiding is de heruitgave van het Scheppingsverhaal, zestig jaar na dato. Behalve de tekeningen uit dit onorthodoxe verhaal, ziet u de getekende albums *ABC-voor Kors* en *De 100 Reigers* en een ruime selectie andere tekeningen. Een eerbetoon aan het vroege Utrechtse werk van Peter Vos.

Theater

Een tip voor mensen met jonge kinderen of kleinkinderen: er is een theatervoorstelling van Rupsje Nooitgenoeg voor kinderen vanaf twee jaar. De voorstelling vertelt het verhaal van de hongerige rups die zich overal doorheen eet. De bijzondere voorstelling is op verschillende plekken in het land te zien ter ere van het 50-jarig bestaan van het beroemde rupsje.

Eric Carles *The Very Hungry Caterpillar* uit 1969 is vertaald in meer dan 25 talen en er zijn meer dan 12 miljoen exemplaren van het boek verkocht. Naast *Rupsje Nooitgenoeg* illustreerde Eric Carle meer dan 60 boeken, waarvan hij de meeste ook schreef.

Bijzondere uitgaven

SGKJ-Vriend Jan Noorlandt onderzocht bijna 1300 geboortekaartjes. In de publicatie *Jongen of meisje, culturele aspecten van 100 jaar geboortekaartjes* komen o.a. de volgende thema's aan bod: illustraties, religieuze verwijzingen, de relatie tussen roepnaam en doopnamen, het gebruik van de kleuren roze en blauw en of geboortekaartjes een typisch Nederlands verschijnsel zijn. Via jn.noorlandt@solcon.nl kunt u een exemplaar van het boekje bestellen (afhalen € 9,50, opsturen € 13,00).

Er is een nieuwe uitgave van de klassieker *De geheime tuin* van Frances Elisa Hodgson Burnett verschenen. Imme Dros verzorgde de vertaling en de bijzondere illustraties zijn van Linde Faas. Er zijn sinds de eerste Nederlandse uitgave in 1912 al veel edities verschenen naar de oorspronkelijke Engelse uitgave van Charles Robinson, met steeds nieuwe illustraties, waaronder die van Inga Moore (afb rechts).

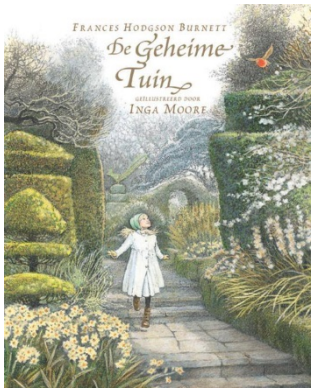

SGKJ op Facebook

Volgt u de Facebookpagina van de SGKJ al? Er staan regelmatig leuke nieuwtjes en mooie afbeeldingen uit oude kinderboeken op, zie https://www.facebook.com/stichtingGKJ/

Tien kleine nikkertjes

In *De Boekenwereld* (jrg. 35, no. 1, 2019) staan twee rijk geïllustreerde artikelen over herkomst en verschijningsvormen van het lied en het prentenboek *De tien kleine nikkertjes*. Dirk J. Tang beschrijft de achtergrond van dit fenomeen: 'Over blackfaces, aftelrijmpjes en kwetsende taal' en Tine Hengst belicht de collectie van verzamelaar Eddy Raymann: 'Tig 10 KN, Eddy Raymann en de tien kleine negertjes.'

De tien kleine nikkertjes J. Vlieger [1877]

Naslagwerken over jeugdliteratuur in de KB

De KB beschikt over een omvangrijke collectie naslagwerken, dit kunnen zowel gedrukte boeken en tijdschriften zijn als e-books en e-tijdschriften. De gedrukte materialen vindt u via de KB-catalogus opc4.kb.nl of het CBK www.kbnl/cbk. De e-books zijn beschikbaar via Ebook Central (voor leden) en de e-tijdschriften doorzoekt u hier (voor leden). Via WorldCat vindt u niet alleen papieren boeken maar ook links naar digitale bestanden.
Mist u een bepaald naslagwerk? Geef het door aan karin.vingerhoets@kb.nl, tips zijn welkom.

Dit onregelmatig verschijnende *SGKJ-Nieuwsbericht* is een tussentijdse aanvulling op de *SGKJ-Berichten*. Het Nieuwsbericht wordt verzorgd door Jeannette Kok en Karin Vingerhoets. Opmerkingen over dit nummer en suggesties voor het komende nummer kunt u sturen naar jeannettekok@upcmail.nl

U heeft -op een eerder moment- aangegeven nieuws vanuit de SGKJ op prijs te stellen. Wilt u zich afmelden voor de nieuwsbrief, stuur dan een mailtje naar: StichtingGKJ@gmail.com